

MĚSÍC ŠKOLNÍCH  
ZAHRAD  
2023

TVOŘ S VODOU

## MALUJ S VODOU

Voda je inspirativní živel pro tvoření. Vyzkoušejte si s dětmi vodní malování. Ideálně vyberte teplý den a místo, kde nevadí trochu cákat s vodou a barvami. Pak si s dětmi vyberte z možností níže, případně vymyslete svou vlastní novou variantu, jak tvořit s vodou. Skvěle funguje, když přijdete na vhodné místo, ukážete dětem možnosti tvoření a pak je necháte testovat ověřené postupy i nové cesty malování s vodou.



### 1) ROZKVÉTAJÍCÍ KVĚTY

Možná tuto rychlou vodní hru znáte. Ale vyzkoušejte ji i venku. Je to příjemná tvořivá hra, se kterou si děti mohou vyzkoušet pobyt venku. Každé z dětí si na čtvrtku namaluje malý květ. Vymalují si ho a vystříhnou. Pak jednotlivé okvětní lístky ohnou dovnitř květu tak, aby byl květ „zavřený“. Venku potom děti položí uzavřené květy do misky, kaluže či rybníčku a pozorují, co se bude dít. Květy postupně nasáknou vodu, vlákna papíru se zvětší a tím se květy začnou otevírat. Děti toto jednoduché vodní „kouzlo“ nadchne.

### 2) MALOVÁNÍ DEŠTĚM

Krásná přechodová aktivita pro skupiny, které ještě nejsou tak zvyklé na pobyt venku. Uvnitř či venku namalujte obrázky (vodovkami nebo akvarelovými pastelkami). Pak společně čekejte, až začne pršet. Jakmile začíná kapat, hurá s obrázky ven na terasu, parapet či jiné vhodné místo. Můžete je zatížit kameny.

Pak se schovejte a pozorujte, jak vaše obrázky rozehrává a dotvořuje déšť a jeho kapky.

**TIP: Pokud dlouho neprší, nevadí, stačí vzít lavor či misku s vodou a zahrát si na déšť: počekat své obrázky menšími či většími kapkami.**

### **3) PŘÍRODNÍ ODSŤINY**

Na místě, které to umožňuje, se s dětmi zastavíme, vybalíme zásobu různých nádob, mističek či kelímků. Děti mají za úkol nasbírat (šetrně a tam, kde je to možné) různé přírodniny a vyrobit z nich barvy. Můžeme přibalit i hmoždír, protože některé vzorky bude třeba rozetřít. Pomalu přidáváme vodu, aby nám vznikla kašovitá hmota, s kterou můžeme malovat obrazy na zem či papír.

**TIP: Skvělé je, když během svých výprav sbíráte různé odstíny hlíny, půdy, jílu. Po smíchání s vodou si tak můžete s dětmi vyrobit pestrou paletu odstínů a namalovat něco hliněnými barvami.**

### **4) VODNÍ ZNAMENÍ**

Pokud máte kvalitní čisté přírodní barvy, může si každé z dětí vytvořit svůj znak. Namalovat si ho mohou na svůj zápisník, látku nebo ruku.

### **5) STÉKAVÉ OBRÁZKY**

Když si děti vyrobily s pomocí vody přírodní barvy, můžeme vyzkoušet, jak voda maluje pomocí gravitace. Vezmeme papír na podložce, kápneme na něj hustější barvu a pak děti různě natáčí svůj papír tak, aby stékající voda malovala na papíře ornamenty. Můžeme přidávat různé barvy i čistou vodu. Co vám vznikne?

**TIP: Děti baví vymýšlet názvy k takto vzniklým obrazům..**

### **6) VODNÍ VÝSTAVA**

Všechno své tvoření můžete zakončit skvělou vodní výstavou. Mezi stromy či na plot uvážete provázek a k němu nakolíčkujete s dětmi obrazy malované vodou a přírodními barvami. Můžete uspořádat i vernisáž a pozvat rodiče, kolegy, kamarády.

### **ZÁŽITKY a VÝSTUPY:**

- **Zažiji, jaké je to tvořit s vodou.**
- **Objevím, kolik barev je v přírodě a jak s nimi mohu malovat.**
- **Vytvořím vodní znamení, stékaivé obrázky a možná i vodní výstavu.**

# OŽIV VODU V ZAHRADĚ

Teplé suché dny jsou skvělé pro učení a hraní venku. Můžeme odhodit vrstvy navíc. Sedět či se válet kdekoliv v trávě. Ale s přibývajícím teplem a suchem roste i žízeň. Pokud máte zahradu či jen kousek zeleně, o kterou pečujete, vyrobte malé vodní plochy, které pomohou mnoha žíznivcům.



## 1) PÍTKO

Často jsme zvyklí ptáky krmit, ale už méně často myslíme na vodu. Navíc dobře připravené pítko v zahradě či v truhlících kolem nás nabídne vodu nejen ptáčkům, ale i hmyzákům. Stačí širší mělká miska nebo keramický podkvětník, do kterého dáme kamínky, případně dřívka, nalijeme vodu a občas hlídáme, zda je vše v pořádku a pítko nepotřebuje doplnit.

## 2) KOUPÁTKO

Mnoho ptáků ocení, když se mohou nejen napít, ale také vykoupat. Opět jim stačí jen nízká miska s vodou, kde je pár kamínků na dně.

**TIP:** Když pítko či koupátko postavíte na vhodné bezpečné místo, můžete sledovat, kdo se chodí osvěžit.

### **3) VLHKODOMEK**

Pokud máte kolem sebe zelené místo, kde není moc vlhkých skrýší, vyrobte ji. Stačí starý květináč či jiná bezpečná nádoba, kterou postavíte na bok, tak aby otvor vytvořil vchod. Částečně můžeme nádobu zahloubit do země. Hlavně umístíme na vlhké, stinné místo. Otvorem na sever. Místo můžete navíc občas pokropit vodou a sledovat, kdo se vám sem nastěhuje. Často to budou žabky nebo hlemýždi.

### **4) MOTÝLÍ BAR**

Pokud nemáte zahradu, oblíbený park, strom či řadu květináčů, které můžete doplnit pítkem či jiným vodním prvkem, zkuste si s dětmi vyrobit motýlí bar. Stačí mělká nádoba, na kterou jednou či dvakrát denně vložíte ovoce plné sladké šťávy, můžete zalít i tenkou vrstvou vody a umístit třeba za okno či do keře, kam vidíte. Můžete sledovat, kdo a kdy do šťavnatého baru přilétá.

### **5) OLLA**

Zavlažování je v této době velké téma. Jak šetřit vodou, a tedy zalévat co nejvíc cíleně? Rozhodně hraje roli čas, kdy zaléváte, i místa, kam vodu lijete + zda máte mulč či odkryté záhonky. Když s dětmi otevíráte povídání o tom, jak šetřit s vodou v zahradě, vyzkoušejte i nádoby zvané Olla. Jsou to velké keramické nádoby, které zahrabete do záhonku vedle rostlinky, kterou pěstujete. Nádoby jsou z neglazované keramiky, a tak když do nich nalijete vodu, postupně uvolňují vlhkost do okolí a rostlinu cíleně a dlouhodobě udržují ve vlhkosti.

**TIP: Pokud nemáte speciální nádoby, vyzkoušejte dva keramické neglazované květináče postavené širokým okrajem na sebe, i ty dokážou dlouho uvolňovat nalitou vodu.**

### **ZÁŽITKY a VÝSTUPY:**

- **Vyzkouším si, jak tvořivě dostat vodu do zahrady, parku, pruhu trávy či za okno.**
- **Připravím osvěžení pro své přírodní sousedy.**
- **Zažiji, jak mé tvoření může pro zvířata i rostliny znamenat osvěžení či úkryt před suchem.**
- **Otestuji cílené šetrné zavlažování.**

# STAŇ SE VODNÍM STAVITELEM

U tvoření s vodou často převládají estetické aktivity, ale možná máte kolem sebe děti, které ocení trochu jiné výzvy. Co zkusit nabídnout dětem i stavitelské výzvy s vodou? Uvidíte, které je chytanou, do kterých se ponoří. Někdo se jimi zabaví na chvíli, někoho vodní stavitelství umí pohltit na dlouhé hodiny. Část dětí, které s námi vyráží ven, jsou i „koumáci“ inovátoři. Zažijte s nimi, jaké je to „stavět“ s vodou.



## 1) MOSTY A MŮSTKY

Je to krásný začátek, není třeba nic složitějšího, stačí i kaluž, malý potůček či stružka, přes kterou lze zkusit postavit most nebo můstek. Děti mohou použít přírodniny kolem, někdo staví z proutí, někdo ze suché trávy, kůry, kamínků... počkejte, děti vás samy překvapí.

## 2) VOR

Přibalte ven do kapsy provázky, nůž či nůžky. Ty vám pomohou při vázání pár větviček k sobě. Ostřílení venkovní stavitelé mohou zkusit svazovat proutky

zkroucenými stébly trav. Cíl je jasný, postavit stabilní jednoduché plavidlo, které popluje po potůčku, říčce, případně bude jen jezdit po kaluži či rybníku.

**TIP: Někdy možná uveze i malou zátěž. Třebas kamínek, šišku nebo plastovou postavičku.**

### **3) LOŔKA**

Když máme delší čas a chuť tvořit, můžeme postavit i propracovanější loďku. Vyřezat ji z kůry, stlouct z dřívěk, vyřezat z prkna. Záleží na vybavení a dovednostech. Někdo možná zvládne i stěžeň a plachtu. Loď může být i skupinovou výzvou, pak skvěle prověří nejen zručnost, ale také umění se domluvit a plánovat.

**TIP: Pokud si dají děti s loďkou velkou práci, možná ocení i lanko, na které si ji přivážou, aby jim neuplavala po proudu.**

### **4) PŘEHRADA**

Pozor, stavět přehradu na potůčku je dobré jen tehdy, pokud znáte místo i tok. Je důležité s dětmi zhodnotit, zda tu neuděláme víc škody než užitku. Jako výzva nám může stačit malá přehrada postavená na chvíli. Tu při odchodu můžeme zase rozebrat a vrátit tok do původního stavu.

### **5) VODNÍ MLÝNEK**

Z našeho dětství si ho pamatuje ne jeden dospělák. Je to pravda větší výzva, ale je krásná a dodává místu zas o kousek více klidu a pohádkovosti. Zkuste se s dětmi na moment zastavit a postavit si svůj vodní mlýnek. Stačí i jednoduchý, z několika dřívěk. Pokud máte vhodné místo, kam chodíte pravidelně, možná se hodí vyrobit mlýnek propracovanější a pozorovat ho, jak se tu točí, opakovaně při procházkách.

### **ZÁŽITKY a VÝSTUPY:**

- **Zkusím stavitelskou výzvu s vodou.**
- **Sleduji, jak se staví mosty, a postavím vlastní.**
- **Postavím jednoduchý vor z klaciků, nebo možná i pořádnou loďku.**
- **Vyberu vhodné místo a postavím malou přehradu (kterou pak zas rozeberu).**
- **Najdu vhodné místo a postavím vodní mlýnek (klidně s pomocí dospělého).**